

Sveučilišna knjižnica Rijeka - status quo ili održivi razvoj

Heberling Dragičević, Sanja; Kosić, Sanja

Source / Izvornik: **Knjižnice: kamo i kako dalje? : položaj knjižničarske zajednice u sustavu kulture, visokog obrazovanja i znanosti : knjižnica kao posrednik znanstvenih i stručnih informacija, 2023, 37 - 48**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:188:934079>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka Library - SVKRI Repository](#)

SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA RIJEKA – *STATUS QUO* ILI ODRŽIVI RAZVOJ

UNIVERSITY LIBRARY RIJEKA – *STATUS QUO* OR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Sanja Heberling Dragičević
shdragicevic@svkri.hr
Sveučilišna knjižnica Rijeka

Sanja Kosić
skosic@svkri.hr
Sveučilišna knjižnica Rijeka

UDK / UDC 027.7:658(497.561Rijeka)

Stručni rad / Professional paper

Sažetak

Sveučilišna knjižnica Rijeka središnja je knjižnica Sveučilišta u Rijeci, čija je ravnopravna sastavnica. Misija Sveučilišne knjižnice Rijeka je osigurati korištenje knjižničnih izvora u cilju dodavanja vrijednosti kvaliteti učenja, obrazovnog, znanstvenog, stručnog, umjetničkog i svakog drugog rada i u tom je dijelu usklađena s misijom Sveučilišta u Rijeci koje kao osnivač treba osigurati i podupirati rad i razvoj Knjižnice. Cilj je ovoga rada pokazati na koje načine Sveučilište u Rijeci podupire rad Knjižnice, ali i koji su problemi u kojima Knjižnica treba jaču podršku. Podrškom osnivača uspješno je proveden niz razvojnih projekata Knjižnice, posebno onih koje omogućavaju bržu i kvalitetniju dostupnost informacijskih izvora za učenje te istraživački, znanstveni i nastavni rad studenata i osoblja Sveučilišta. U radu je prezentiran niz razvojnih projekata provedenih posljednjih godina iz čega su vidljivi modaliteti suradnje Knjižnice i osnivača. Da bi provedeni razvojni projekti bili održivi, moraju biti pretočeni u redovitu djelatnost što zahtijeva odgovarajuće povećanje redovitih sredstava. To također treba prepoznati i osnivač, jer smo u suprotnom suočeni s povratkom na *status quo*, a projektna sredstva uložena u razvoj ostaju bez učinka.

Ključne riječi: podrška osnivača, razvojni projekti, strateško planiranje, Sveučilišna knjižnica Rijeka, Sveučilište u Rijeci

Summary

The University Library Rijeka is the University of Rijeka's central library and its constituent. The University Library Rijeka's mission is to provide access to library resources in order to add value to studying, educational, scientific, professional, artistic and any other work, and

in that part it is harmonised with the University of Rijeka mission. The University of Rijeka should, as the Library's founder, provide support for the activities and development of the University Library. The purpose of this paper is to present the ways in which the University supports the Library's activities, but also the problems that demand a stronger Founder's support. Through the Founder's support a large number of development projects has been carried out, especially the ones that ensure faster access to digital research resources, scientific and educational work of the University students and staff. The paper presents a series of developing projects carried out in the last few years that emphasize cooperation models between the Library and its Founder. In order to ensure sustainability of projects, these activities must be transformed into regular activities, and that requires an increase in regular financial resources. The Founder should recognize these necessities, otherwise the Library is confronted with a possibility of maintaining status quo, and all the financial resources invested by the Founder will yield no tangible results.

Key words: development projects, founder's support, strategic planning, University of Rijeka, University Library Rijeka

Uvod

Sveučilišna knjižnica Rijeka je sastavnica Sveučilišta u Rijeci, njezina središnja knjižnica, a ujedno i matična knjižnica za visokoškolske, općeznanstvene i specijalne knjižnice na području Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije. Korijeni postojanja sežu u vrijeme osnivanja Isusovačkog kolegija 1627., a sastavnicom Sveučilišta postaje 1979. Uključivanjem u stručna i radna tijela Sveučilišta omogućeni su joj uvidi u procese poslovanja i razvoja, aktivno sudjelovanje u predlaganju razvojnih i drugih programa, kako za postavljene zadaće, tako i za nove zahtjeve u okruženju, te koordinacija i vođenje razvojnih poslova i upozoravanje na probleme u realizaciji ciljeva. Svojim djelovanjem i kvalitetom svojih resursa i usluga doprinosi razvoju visokoobrazovne i znanstvene djelatnosti Sveučilišta u Rijeci koje se želi pozicionirati kao istraživačko sveučilište s visokom razinom znanstvene, umjetničke i inovacijske aktivnosti. Iako pruža usluge prvenstveno istraživačima, nastavnicima i studentima regije, svojim je djelovanjem i bogatim baštinskim fondom otvorena i široj zajednici, te promiče identitet sveučilišta, grada i regije. Politikom kvalitete i ciljevima sustava za kvalitetu izgrađuje mehanizme za sustavno vrednovanje i koordiniranje inicijativa i razvojnih programa s trajnom svrhom osiguranja i unaprjeđenja kvalitete, te promicanja visokih standarda profesionalnog i stručnog razvoja dionika u svim područjima djelovanja Knjižnice.¹

¹ Pravilnik o sustavu osiguranja i unapređivanja kvalitete Sveučilišne knjižnice Rijeka. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: http://www.svkri.uniri.hr/images/dokumenti/pravilnik_o_sustavu_za_kvalitetu.pdf

Uz jasnu viziju i misiju,² usklađenu s vizijom i misijom Sveučilišta u Rijeci, njezine temeljne zadaće jesu: čuvanje i izgrađivanje baštinskih fondova, razvijanje novih izvora i usluga, osiguravanje korištenja knjižničnih izvora, te poticanje usklađenog razvoja knjižnica Sveučilišta kroz sveučilišni knjižnični sustav.

Sveučilišna knjižnica u strateškim dokumentima osnivača

Sveučilište u Rijeci usmjereno je na integraciju funkcija svih svojih sastavnica i osiguravanje njihovog jedinstvenog i usklađenog djelovanja. U svojem temeljnom dokumentu, Statutu, kao jednu od svojih zadaća funkcionalne integracije navodi razvoj integriranog informacijskog i knjižničnog sustava,³ a Sveučilišna knjižnica njezina je sastavnica u čiju je nadležnost prenesena ta zadaća.

Temelji za razvoj integriranog informacijskog i knjižničnog sustava postavljeni su još 2003. kada je započeo projekt e-Sveučilište, a jedan od glavnih ciljeva bio je razvitak informacijsko-komunikacijske infrastrukture Sveučilišta. *Strategijom uvođenja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2006-2010.*⁴ započelo se s izradom strateških planova, a u području razvoja infrastrukture to je uključivalo rad na implementaciji i integraciji svih informacijskih sustava Sveučilišta pa tako i na online sustavima knjižnica. Sveučilišna knjižnica Rijeka je, uz ostale sastavnice, 2008. imala predstavnika u Povjerenstvu za e-učenje Sveučilišta i ravnopravni status u aktivnostima uvođenja i primjene informacijsko-komunikacijskih tehnologija u raznim segmentima poslovanja. U *Strategiji razvoja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2011-2015.*⁵ nastavlja se s istim zadaćama.

*Strategijom Sveučilišta u Rijeci 2007-2013.*⁶ stavljen je značajan naglasak na integracijske procese u što je uključeno i integriranje i razvoj informacijskog i knjižničnog sustava Sveučilišta, te je predviđena izrada Akcijskog plana. *Strategijom* je također predviđena i alokacija resursa u cilju ostvarivanja postavljenih ciljeva, a detektirana je i potreba izgradnje nove zgrade Sveučilišne knjižnice u prostoru Kampusu u drugoj fazi njegove izgradnje. U *Strategiji Sveučilišta u Rijeci 2014-2020.* dodatno se naglašava potreba integriranja knjižničnog sustava Sveučilišta odnosno nužnost

² Sveučilišna knjižnica Rijeka. Vizija i misija. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: <http://www.svkri.uniri.hr/index.php/o-nama/vizija-i-misija>

³ Statut Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-23]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Statut_Sveucilista_u_Rijeci_Procisceni_tekst_od_04_11_2016_Format_pogodan_za_pretrazivanje.pdf

⁴ Strategija uvođenja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2006-2010. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Strategija_uvođenja_e-ucenja_UNIRI.pdf

⁵ Strategija uvođenja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2011-2015. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Strategija_e-ucenje_2011-2015.pdf

⁶ Strategija Sveučilišta u Rijeci 2007-2013. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/strategija/SVURI01-01Strategija.pdf

„harmonizacije knjižnične djelatnosti na sastavnicama te upravljanje knjižničnim izvorima, prostorom, knjižničnim softverom i ljudskim resursima”.⁷

Sveučilište u Rijeci se prihvaćanjem svojih razvojnih strategija i ustrojavanjem sveučilišnog sustava za kvalitetu opredijelilo za sustavno i trajno unaprjeđivanje kvalitete svojih djelatnosti. Politika kvalitete Sveučilišta u Rijeci⁸ u skladu je s misijom, vizijom i ciljevima strateških dokumenata, te potiče profesionalni i stručni razvoj svih njenih dionika. Sveučilišnoj knjižnici Rijeka je dodijeljena uloga da osigurava „svrshodnost korištenja resursa, njihovu pristupačnost studentima te informiranost studenata o uslugama koje im stoje na raspolaganju”.⁹ Također, uključenošću u Odbor za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete Sveučilišta, Knjižnica sudjeluje u strateškom planiranju i realizaciji osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.¹⁰

Odlukom Senata 2010. definiran je pojam integriranog knjižničnog sustava Sveučilišta u Rijeci, njegova svrha, sastavnice koje ga čine, struktura, softverska infrastruktura i odnosi s okolnim sustavima kao i zadaci na dovršavanju njegove izgradnje. Svrha i uloga sveučilišnog riječkog knjižničnog sustava (SveRiKS) sadržane su u njegovoj misiji, viziji i strateškim ciljevima.¹¹ U *Pravilniku o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci*¹² posebno je izdvojen dio o ulozima knjižnica koje svoje zadaće na području izdavačke djelatnosti Sveučilišta obavljaju u integriranom sustavu SveRiKS. Zadaće se ostvaruju izgradnjom Zbirke Sveučilišta u Rijeci kao institucijskog repozitorija Sveučilišta i njegovih sastavnica. U suradnji na stvaranju Repozitorija Sveučilišta, izradom bibliografskih i normativnih zapisa u skupnom knjižničnom mrežnom katalogu Sveučilišta, Sveučilišnoj knjižnici Rijeka dodijeljena je glavna odgovornost.

Može se zaključiti da postoje potreba i zahtjevi Sveučilišta te spremnost na davanje potpore u razvoju knjižničnog sustava, te da Sveučilišna knjižnica Rijeka kvalitetom svojih resursa i usluga zauzima značajno mjesto u strateškim razvojnim planovima Sveučilišta. Posebno je to važno promatrati u kontekstu neprestanih promjena u okruženju, a time i novih potreba i zahtjeva korisnika.

⁷ Strategija Sveučilišta u Rijeci 2014-2020. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na:

http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/strategija/Strategija_UNIRI_2014_2020_HR.pdf

⁸ Politika kvalitete Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: https://www.uniri.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=46&Itemid=116&lang=hr

⁹ Priručnik za kvalitetu studiranja Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-21]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/kvaliteta/Prirucnik_za_kvalitetu_studiranja_2016.pdf

¹⁰ Pravilnik o sustavu osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/Pravilnik_o_sustavu_osiguravanja_i_unapredjivanja_kvalitete_27_ozujka_2013.pdf

¹¹ Integrirani knjižnični sustav Sveučilišta u Rijeci (SveRiKS). [citirano: 2018-02-22]. Dostupno na: <http://www.svkri.uniri.hr/index.php/knjiznicni-sustav-sveucilista/o-sustavu>

¹² Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-23]. Dostupno na: https://spp.uniri.hr/izdavastvo/Izdavastvo%20%20pravilnici%20i%20obraci/Pravilnici/Pravilnik%20o%20izdava%C4%8Dkoj%20djelatnosti_sije%C4%8Danj_2013.pdf

Razvojni projekti Sveučilišne knjižnice Rijeka

Na knjižnično poslovanje utječe niz faktora, vanjskih i unutarnjih. Na neke knjižnica može utjecati, no velikom se broju faktora prije svega valja prilagoditi. Brojne su promjene u okruženju koje zahtijevaju prilagodbu poslovanja, poput promjena u informacijsko-komunikacijskim potrebama korisnika, tehnološke ili šire društvene promjene na svim razinama. U svakom od navedenih slučajeva knjižnica će na neki način morati prilagoditi pojedini segment poslovanja s ciljem da i dalje ispunjava svoju i misiju svog osnivača, odnosno da zadrži ili poveća razinu zadovoljstva korisnika. Da bi to mogla učiniti, podrška osnivača je nužna. Bez podrške, koja se čak ne odnosi uvijek na odobravanje novih financijskih sredstava, prilagođavanje promjenama i zadovoljavanje potreba korisnika i osnivača otežano je ili gotovo nemoguće.

Stoga Sveučilišna knjižnica nastoji kroz kontinuiranu suradnju s osnivačem pronalaziti načine kako odgovoriti na izazove koje donosi okolina koja se neprestano mijenja, a sve s ciljem da trajno osigura preduvjete ostvarenja svojih i strateških ciljeva osnivača. Rezultat ove suradnje u posljednjem desetljeću je niz provedenih projekata koji su svojim sadržajem i karakterom za korisnike i Knjižnicu postali redovita djelatnost. Kao i druga sveučilišta, i Sveučilište u Rijeci pri upisu studenata prima određena financijska sredstva od upisnina, a neke prihode ostvaruje i na tržištu. Ova se sredstva raspoređuju sukladno *Statutu Sveučilišta u Rijeci*¹³ za kapitalna ulaganja, sufinanciranje kolaborativnih znanstvenih programa i razvojnih projekata ili programa koji su prihvaćeni s ciljem unaprjeđenja djelatnosti. Upravo iz tih sredstava izdvojena su sredstva i za provođenje projekata koje je predložila Sveučilišna knjižnica.

Kao središnja knjižnica, Sveučilišna knjižnica je u suradnji i uz potporu osnivača osnovala podružnicu. Podružnica Kampus¹⁴ započela je s radom kao knjižnica u osnivanju 2011. za potrebe sastavnica koje nisu imale knjižnicu. U sastavu je Sveučilišne knjižnice Rijeka, smještena u kampusu u kojem je 2013. uređen moderni prostor s potrebnom knjižničnom opremom, osiguran knjižnični fond i zaposlena jedna stručna osoba. To je prva podružnica u sustavu visokoškolskih knjižnica Republike Hrvatske i primjer je dobre prakse za knjižnice sastavnica.

Svi projekti za ciljanu populaciju imaju studente i znanstveno-nastavno osoblje na Sveučilištu. Dostupnost relevantnih izvora je temeljni preduvjet uspješnog studentskog, znanstvenog, nastavnog i istraživačkog rada. Ranije se to odnosilo samo na nabavu dostatnog broja primjeraka tiskanih knjiga, odnosno serijskih publikacija, no danas se dostupnim treba učiniti sadržaj, bez obzira na to u kojem obliku ili na kojem nositelju on dolazi. Isto se odnosi i na izvore za znanstveni, nastavni, umjetnički i istraživački rad znanstveno-nastavnog osoblja na sveučilištu. Iz potrebe da se zadovolje ove potrebe korisnika Knjižnice, uz financijsku potporu osnivača, Sveučilišna

¹³ Statut Sveučilišta u Rijeci. Nav. izv.

¹⁴ Lazzarich, L. Uloga podružnice Sveučilišne knjižnice u visokoškolskom sustavu. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 55, 1/4(2012), 69. [citirano: 2018-02-24]. Dostupno i na: <https://hrcak.srce.hr/file/157010>

knjižnica provodi više projekata: nabava studentske ispitne i seminarske literature, subvencioniranje studentskih članarina, potpora produženom radu, nabava baza podataka, integracija računalne infrastrukture knjižničkog sustava, te nabava i implementacija *discovery servisa* Sveučilišta u Rijeci.

Usprkos brojnim drugim načinima na koje studenti dolaze do literature za učenje i istraživanje, i dalje je prisutna potreba da knjižnice raspolažu s dovoljnim brojem primjeraka onih naslova koji su temeljna ispitna literatura ili su pak nužni za izradu seminarskih i drugih radova tijekom studija. No, dugi niz godina knjižnice nemaju osiguran izvor financiranja za nabavu građe na državnoj razini, već je taj zadatak prepušten osnivačima i samim knjižnicama. Sveučilište posljednjih godina osigurava određena sredstva koja Knjižnica namjenski troši na nabavu studentske ispitne i seminarske literature. U tu su svrhu izrađene i interne upute o kriterijima i postupku nabave u kojima je istaknuta potreba da u nabavi budu zastupljena sva znanstvena polja koja se na Sveučilištu izučavaju. Ovo je ujedno jedan od zahtjeva koje je pred Knjižnicu postavilo Povjerenstvo za provedbu unutarnje prosudbe sustava kvalitete Sveučilišta u Rijeci, a ovom aktivnošću Knjižnica podupire i strateški cilj Sveučilišta koji se odnosi na omogućavanje pristupa izvorima za učenje. Osim sredstava Sveučilišta, u ovu se svrhu alocira i dio vlastitih prihoda Knjižnice. Rezultat je visok postotak dostupnosti traženih naslova i primjeraka u knjižničnom fondu.

Nabava tiskanih izdanja nije dovoljna da bi zadovoljila potrebe studenata i znanstveno-nastavnog osoblja. Stoga je osnivač osigurao sredstva i za nabavu znanstvenih baza podataka. Kako je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta na nacionalnoj razini već preplaćivalo pojedine baze podataka, Sveučilišna knjižnica je provela istraživanje potreba znanstveno-nastavnog osoblja na Sveučilištu, te je u skladu s rezultatima i raspoloživim financijskim sredstvima provela nabavu. Najprije se nabavljao veći broj baza, no povećanje obujma nabave na nacionalnoj razini, a posebno projekt e-Izvori,¹⁵ sveli su sveučilišnu nabavu na samo dvije zbirke istog izdavača.

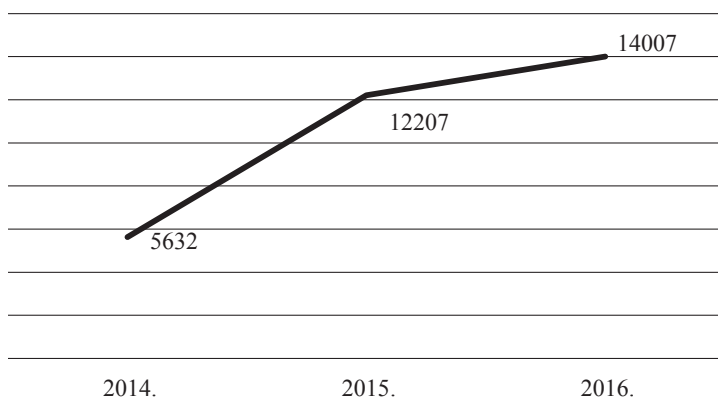
Kako bi se u konačnici korisnicima olakšao rad i pristup knjižničnom fondu, ali i potaklo ih na korištenje svih dostupnih izvora, osnivač je dao podršku integriranju računalne infrastrukture knjižničkog sustava i nabavi *discovery servisa*. Projekt integracije računalne infrastrukture knjižničkog sustava (IRIKS)¹⁶ proveden je 2014., a uključivao je prije svega nabavu poslužitelja na koji su migrirani lokalni katalozi svih knjižnica Sveučilišta, te je izvršena deduplikacija zapisa. Nakon što su svi lokalni katalozi knjižnica Sveučilišta povezani u Skupni katalog Sveučilišta, osnivač je osigurao sredstva za zapošljavanje redaktora.

Na temelju provedenog projekta IRIKS, pristupilo se nabavi i implementaciji pretraživača treće generacije kojim je omogućeno objedinjeno pretraživanje Skupnog

¹⁵ Projekt e-Izvori. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: <http://baze.nsk.hr/projekt-e-izvori/>

¹⁶ Izvješće o provedbi Strategije Sveučilišta u Rijeci u 2014. [citirano: 2018-02-24]. Dostupno na: https://spp.uniri.hr/strategija/Strategija%20Sveuc%4%8Dili%20C5%A1ta%20u%20Rijeci%202014%20-%202020/provedba_strategije/Provedba_strategije/5_Strategija%202014_organizacija.pdf

kataloga Sveučilišta u Rijeci, baza podataka nabavljenih sredstvima Sveučilišta i na nacionalnoj razini, te odabranih izvora u otvorenom pristupu. S obzirom na to da se radi o jednostavnoj tražilici gdje se upit postavlja na jednom mjestu i potom se korištenjem filtera sužava pretraga, suvremenim je korisnicima ovaj alat blizak i mnogo jednostavniji za korištenje u usporedbi s klasičnim online katalogom ili pak pojedinačnim pretraživanjem svake baze za isti upit.

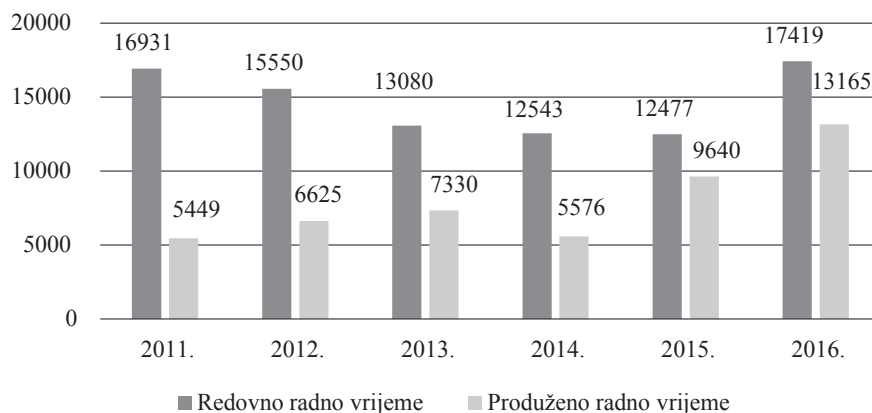
Slika 1. Broj preuzetih jedinica u punom tekstu putem *discovery servisa* od 2014. do 2016.

Da je nabava i implementacija *discovery servisa* bila opravdana, vidljivo je iz naglog rasta broja upita u sustavu, ali i iz osjetnog rasta broja preuzetih dokumenata u punom tekstu u odnosu na prethodne godine, što je vidljivo iz Slike 1. Posljedično, jedinična cijena po jedinici preuzetog sadržaja se smanjila. Osim same nabave, Sveučilište je podržalo edukaciju knjižničnog osoblja, ali i edukacije studenata i znanstveno-nastavnog osoblja o korištenju ovog alata.

Uvođenje Bolonjskog procesa u hrvatsko visoko obrazovanje donijelo je promjene u dnevni raspored obveza studenata i slobodno vrijeme koje ostaje za učenje i istraživanje. Kako nerijetko studentske obveze traju veći dio dana, pojavila se potreba za duljim radnim vremenom knjižnice, odnosno za osiguranjem pristupa prostoru za učenje i referentnoj građi te bazama podataka. Uočivši tu potrebu, Sveučilišna knjižnica je 2009. u suradnji s Gradom Rijekom pokrenula tromjesečni pilot projekt produženog rada, kojim je svoj prostor za korisnike otvorila do 2 sata ujutro. Nakon probnog razdoblja, provedeno je anketiranje korisnika o optimalnom vremenu otvorenosti, te je od 2010. Knjižnica redovito otvorena za korisnike radnim danom do 2 sata ujutro, subotom do 23 sata, a nedjeljom do 20 sati.

Značaj ovog projekta je vrlo brzo prepoznat i od strane Studentskog zbora Sveučilišta, kao i od Primorsko-goranske županije, te je i danas podržan financijskim sredstvima Sveučilišta i Županije. Valja naglasiti da produženi rad Knjižnice svojim karakterom odavno više nije samo projekt, već se s punim pravom može reći da se radi o redovitoj usluzi koju Knjižnica pruža.

Imajući to u vidu, te uzimajući u obzir neadekvatan i nedostatan korisnički prostor kojim Knjižnica raspolaže, Sveučilište je 2015. godine odobrilo financijska sredstva namijenjena preuređenju korisničkog prostora s ciljem povećanja broja raspoloživih mjesta za studente i kvalitete usluga. Preuređenjem korisničkog prostora u produženom radnom vremenu omogućeno je korištenje objiju čitaonica, ali je omogućeno i uvođenje novih usluga – samokopiranje i korištenje izdvojenih prostorija za grupni rad.

Slika 2. Broj posjeta Knjižnici u redovnom i produženom radnom vremenu (od 2011. do 2016.)

Iz Slike 2. vidljivo je da su i uvođenje produženog rada i modernizacija korisničkog prostora doveli do povećanja ukupnog broja posjeta Knjižnici u razdoblju od 2011. do 2016. Zanimljivo je da je, izuzev 2014., broj posjeta u produženom radnom vremenu kontinuirano u porastu, dok je broj posjeta u redovitom radnom vremenu u opadanju. Može se pretpostaviti da je uzrok takvom trendu upravo onaj koji je bio povod za uvođenje ove usluge – cjelodnevne obveze studenata na fakultetima onemogućavaju korištenje usluga knjižnice u redovitom radnom vremenu u onom obimu u kojem su potrebne.

Pored navedenog, Sveučilište niz godina sufinancira članarine studenata što učlanjenje u Knjižnicu čini povoljnijim, a kako bi se nagradila izvrsnost, Sveučilište u potpunosti subvencionira troškove članarine za one studente koji imaju prosjek ocjena veći od 4.0.

Za svoje zasluge na podizanju kvalitete usluga i poslovanja, Sveučilišnoj knjižnici Rijeka je dodijeljeno nekoliko značajnih priznanja. Godine 2013. dodijeljena joj je Spomen plaketa Sveučilišta u Rijeci¹⁷ kao znak priznanja i zahvalnosti zbog dopri-

¹⁷ 40 godina Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na:

http://uniri.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=202&Itemid=255

nosa razvoju Sveučilišta, a 2015. je primila priznanje Knjižnica godine¹⁸ Hrvatskoga knjižničarskog društva, te 2016. Godišnju nagradu Grada Rijeke¹⁹ za izniman doprinos razvoju riječkog, hrvatskog i sveučilišnog knjižničarstva.

Pogled unaprijed

Rezultati provedenih projekata stvorili su drugačiju sliku o tome što Knjižnica može pružiti i upućuju na pretpostavku da korisnici trenutani broj i razinu usluga smatraju standardom te da će očekivati više. Ta očekivanja dovest će do problema s održivošću. Temeljni izazov za Knjižnicu jest kako sve usluge proizašle iz projekata zaista učiniti redovitom djelatnošću.

Nastavak poslovanja Knjižnice moguć je u tri smjera. Prva je mogućnost ujedno za Knjižnicu i najlošija, a podrazumijeva uskraćivanje potpore u obliku u kojem ona sada postoji. Trenutno se svi projekti financiraju na godišnjoj razini, uz potrebu ponovnih prijava i uz određenu dozu nesigurnosti u pogledu njihova odobravanja. Ovakav način otežava planiranje poslovanja. Uskraćivanje potpore dovelo bi do toga da Knjižnica više ne može pružiti neke usluge (produženi rad, rad Podružnice Kampus, redakcija Skupnog kataloga, korištenje *discovery servisa*), odnosno njihov bi se obim i kvaliteta znatno smanjila (nabava ispitne i seminarske literature i baza podataka). Kao posljedica ovakvog scenarija, neminovno bi došlo do pada razine zadovoljstva korisnika dok bi sama Knjižnica bila onemogućena u ostvarenju ciljeva koji su joj zadani strateškim planovima Sveučilišta.

Druga je mogućnost nastavak financijske potpore projektima na godišnjoj razini, onako kako se to sada čini. Potpora osnivača u ovakvom obliku podrazumijeva poslovanje Knjižnice u nesigurnim okolnostima, odnosno zadržavanje *statusa quo*. Nemogućnost prilagodbe prostora, nabave opreme, zapošljavanja kompetentnog kadra i kontinuirane financijske podrške dugoročno ugrožava razvoj djelatnosti Knjižnice, na što je upozorilo i Povjerenstvo za unutarnju prosudbu Sveučilišta u Rijeci.²⁰

Najbolja mogućnost budućeg razvoja i održive razvojne politike podrazumijeva stabilnu podršku osnivača jačanju financijskih, kadrovskih i prostornih kapaciteta Knjižnice. Nužno je osigurati redovito financiranje rada Podružnice Kampus, produženog rada Sveučilišne knjižnice i sredstva za nabavu literature koja podupire obrazovni, znanstveni, stručni i umjetnički rad na Sveučilištu, kao i sredstva za održavanje

¹⁸ Objavljeni dobitnici priznanja „Knjižnica godine“ 2015. // Hrvatsko knjižničarsko društvo. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: https://www.hkdrustvo.hr/hr/obavijesti/odabrana_novost/726//

¹⁹ Dobitnici nagrada Grada Rijeke. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: <https://www.rijeka.hr/gradska-uprava/nagrade-gradarijeke/dobitnici-nagrade-gradarijeke/>

²⁰ Izvješće o provedbi unutarnje prosudbe sustava za kvalitetu Sveučilišta u Rijeci 2012-2015. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/kvaliteta/unutarnje_vrednovanje/Izvjescje_o_provedbi_unutarnje_prosudbe_sustava_za_kvalitetu-ciklus_2012-2015.pdf

i unaprjeđenje računalne infrastrukture. Nadalje, potrebno je zapošljavanje kompetentnog stručnog osoblja kako bi se omogućilo održavanje i razvoj te maksimalno iskorištavanje Skupnog kataloga i *discovery servisa*, ali i konačno formiranje Sveučilišne zbirke predviđeno *Pravilnikom o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci*.²¹ Prostorni kapacitet Knjižnice problem je koji je vrlo teško rješiv u kratkom roku. Knjižnica ima potrebu za povećanjem korisničkog, ali i spremišnog prostora s obzirom na to da je depozitarna knjižnica za obvezni primjerak Republike Hrvatske. Izgradnja nove zgrade, predviđena strateškim razvojnim planovima Sveučilišta, ostvariva je u dužem vremenskom razdoblju. Do izgradnje nove zgrade, prostorne kapacitete moguće je povećati otkazivanjem najma Muzeju moderne i suvremene umjetnosti i korištenjem cijele zgrade za potrebe Knjižnice, za što je također potrebno osigurati dodatna sredstva.

Zacrtane razvojne ciljeve Sveučilišna knjižnica može ostvariti kroz niz aktivnosti koje treba kontinuirano provoditi:

- praćenje potreba osnivača i korisnika
- razvoj novih usluga
- predlaganje projekata i uključivanje u projekte koje provodi osnivač
- promoviranje postignutih rezultata poslovanja
- javno zagovaranje.

Kako bi dokazala svoju važnost Sveučilištu, Sveučilišna knjižnica Rijeka, mora dokazati izravan ili neizravan utjecaj koji usluge koje ona pruža imaju na ispunjavanje misije osnivača.²² To čini na sve navedene načine, a posebno kroz cijeli sustav pokazatelja poslovanja koji podupiru strateške planove i Knjižnice i Sveučilišta.

U 2017. na Sveučilištu u Rijeci provedeni su izbori za novog rektora. Kandidati su u postupku iznijeli i svoje viđenje uloge Sveučilišne knjižnice u sustavu Sveučilišta. Izabrana rektorica Sveučilišnu knjižnicu drži važnim čimbenikom u daljnjim integracijskim procesima kao i u unaprjeđenju studentskog standarda, kvalitete učenja i poučavanja te znanstveno-istraživačkog rada. Knjižnici predstoji novoj upravi prezentirati rezultate poslovanja, naglasiti svoj značaj unutar Sveučilišta, ali i mogućnosti koje Knjižnica može imati u podupiranju razvoja Sveučilišta u cjelini.

Zaključak

Sveučilišna knjižnica Rijeka, kao jedna od sastavnica Sveučilišta u Rijeci, prisutna je u svim temeljnim strateškim dokumentima Sveučilišta. Njena misija prati misiju osnivača, temeljem čega je proveden niz razvojnih projekata Knjižnice. Posebno se ističu projekti kojima se omogućilo bržu i kvalitetniju dostupnost infor-

²¹ Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci. Nav. izv.

²² Fuehles-Ubach, S. What is your contribution to the funder's strategy? // *Library Management* 39, 1/4(2018), 152. [citirano: 2018-02-23]. DOI: <https://doi.org/10.1108/LM-10-2017-0112>

macijskih izvora za učenje te istraživački, znanstveni i nastavni rad studenata i osoblja Sveučilišta.

Uz podršku osnivača, Knjižnica je osnovala podružnicu koja obavlja knjižničku djelatnost za sastavnice koje knjižnicu nemaju, provodi nabavu izvora za učenje i istraživanje u tiskanom i elektroničkom obliku uz mogućnost njihovog objedinjenog pretraživanja, integrira računalnu infrastrukturu knjižničkog sustava Sveučilišta, a u moderniziranom korisničkom prostoru omogućava korištenje novih usluga.

Rezultati provedenih projekata stvorili su nova očekivanja korisnika, a pružene usluge percipiraju se kao standard, što stavlja naglasak na problem održivosti poslovanja u nesigurnim uvjetima. Stoga je potrebna kontinuirana i stabilna podrška osnivača kako bi se postavili temelji njenom dugoročno održivom razvoju.

Literatura

- 40 godina Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: http://uniri.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=202&Itemid=255
- Dobitnici nagrada Grada Rijeke. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: <https://www.rijeka.hr/gradska-uprava/nagrade-grad-rijeka/dobitnici-nagrada-grad-rijeka/>
- Fuehles-Ubach, S. What is your contribution to the funder's strategy? // *Library Management* 39, 3/4(2018), 146-153. DOI: <https://doi.org/10.1108/LM-10-2017-0112>
- Integrirani knjižnični sustav Sveučilišta u Rijeci (SveRiKS). [citirano: 2018-02-22]. Dostupno na: <http://www.svkri.uniri.hr/index.php/knjiznicni-sustav-sveucilista/o-sustavu>
- Izješće o provedbi Strategije Sveučilišta u Rijeci u 2014. [citirano: 2018-02-24]. Dostupno na: https://spp.uniri.hr/strategija/Strategija%20Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta%20u%20Rijeci%202014%20-%202020/provedba_strategije/Provedba_strategije/5_Strategija%202014_organizacija.pdf
- Izješće o provedbi unutarnje prosudbe sustava za kvalitetu Sveučilišta u Rijeci 2012-2015. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/kvaliteta/unutar-nje_vrednovanje/Izvesce_o_provedbi_unutar-nje_prosudbe_sustava_za_kvalitetu-ciklus_2012-2015.pdf
- Lazzarich, L. Uloga podružnice Sveučilišne knjižnice u visokoškolskom sustavu. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 55, 3/4(2012), 69-78. [citirano: 2018-02-24]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/157010>
- Objavljeni dobitnici priznanja „Knjižnica godine“ 2015. // Hrvatsko knjižničarsko društvo. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: https://www.hkdrustvo.hr/hr/obavijesti/odabrana_novost/726/
- Politika kvalitete Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: https://www.uniri.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=46&Itemid=116&lang=hr

- Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-23]. Dostupno na: https://spp.uniri.hr/izdavastvo/Izdavastvo%20%20pravilnici%20i%20obraci/Pravilnici/Pravilnik%20o%20izdava%C4%8Dkoj%20djelatnosti_sije%C4%8Danj_2013.pdf
- Pravilnik o sustavu osiguranja i unapređivanja kvalitete Sveučilišne knjižnice Rijeka. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: http://www.svkri.uniri.hr/images/dokumenti/pravilnik_o_sustavu_za_kvalitetu.pdf
- Pravilnik o sustavu osiguravanja i unapređivanja kvalitete Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/Pravilnik_o_sustavu_osiguravanja_i_unapredjivanja_kvalitete_27_ozujka_2013.pdf
- Priručnik za kvalitetu studiranja Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-21]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/kvaliteta/Prirucnik_za_kvalitetu_studiranja_2016.pdf
- Projekt e-Izvori. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: <http://baze.nsk.hr/projekt-e-izvori/>
- Statut Sveučilišta u Rijeci. [citirano: 2018-02-23]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Statut_Sveucilista_u_Rijeci_Procisceni_tekst_od_04_11_2016_Format_pogodan_za_pretrazivanje.pdf
- Strategija Sveučilišta u Rijeci 2007-2013. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/strategija/SVURI01-01Strategija.pdf
- Strategija Sveučilišta u Rijeci 2014-2020. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/strategija/Strategija_UNIRI_2014_2020_HR.pdf
- Strategija uvođenja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2006-2010. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Strategija_uvodjenja_e-ucenja_UNIRI.pdf
- Strategija uvođenja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2011-2015. [citirano: 2018-02-20]. Dostupno na: http://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Strategija_e-ucenje_2011-2015.pdf
- Sveučilišna knjižnica Rijeka. Vizija i misija. [citirano: 2018-02-26]. Dostupno na: <http://www.svkri.uniri.hr/index.php/o-nama/vizija-i-misija>